

א. י"ד. לא תחמוד בית רעך לא תחמד אשת רעך ועבדו ואמחו וזמורו וחמורו
ראב"ע א ד"ה גידבר אלוקים החל מן "ואחרים אמרו כי לא תחמוד בית רעך" עד "והנה נשחת טעמם".

1. יט הסוברים שפסוק י"ד הנ"ל כולל בתוכו שתי דברות.
כיצד הם מנמקים את דעתם.

2. מהי ראייתם מן הפסוק "ולא תחמוד איש את ארצו" (שמות ל"ד)

3. כיצד סוחר ראב"ע את דעתם זו?

ב. י"ד. לא תחמוד.

ראב"ע ד"ה לא תחמוד עד "והנה נשחת פירות עשית הדברית".
הכתב והקבלה: רבים יתמהו על זאת המצוה, איך יהיה אדם שלא יחמוד דבר יפה בלבו, כל מה שהוא נחמד למראה עיניו, והלב חומד מעצמו בטבע, נגד בחירת האדם. ועיין בראב"ע ממסל הכפרי. ויראה לי כמו שכתב בעל הדברית: אחר דה"צ צוה אותנו על האהבה באמרו "ואהבת את ה' אלוקיך בכל לבבך" - מה מקרא חסר אם היה כתוב "ואהבת את ה' בלבבך", ומה רצונו לומר במלה "כל"? אלא הכונה שיהיה לבבך מלא באהבת ה', כלומר שלא יהיה בלב רק אהבת ה' לבד, לא שיהיה בו גם אהבת ה', גם אהבת העולם. שאם כן - אינו מלא באהבת ה', כי אם חציו לכס ולא נקרא זה "בכל לבבך". הנה כל איש המקיים זאת המצוה ואחרי שחשקה נפשו להחזיק על ה' וכלתה נפשו לדבקה באהבה רבה בכל עת, לחזות בנועם ה' ולטעום מטעם המלך ולהתענג מזיו כבודו, וגם עריבות רבה ומתיקות נפלאה ימצא בה, עי"כ לבו מלא כל עת בזכרון קדושו ה' וחושב בו ולבו קשור עמו בעבותות אהבה. ובזה מקיים "בכל לבבך", כלומר שלבו מלא על כל גדולתו באהבת ה', אז אי אפשר שיחמוד שום דבר מכל מחמדי העולם הזה, כי כאשר כבר לבו מלא חמדי אהבת ה', איך המקום בלבו אשר יתאוה ויחמוד בו דבר זולתו? ככוס אשר הוא מלא על גדולתו שאין יכולים להוסיף מאומה, כי אי אפשר לעבור על לא תחמוד אם לא שאינו מקיים מצות עשה של "ואהבת את ה' אלוקיך בכל לבבך", אף שהוא אוהב אותו, רק לא אותו לבדו - ונמצא שאינו מקיים "בכל לבבך" ואז הלב מעצמו מחאזה על כל מחמדי העולם הזה אחר לנגד עיניו, איך אם בבחירתו אינו רוצה לחמוד, בדעתו דהיא עברה ועון, אבל הלב בטבעו יחמוד שלא ברצונו ונגד בחירתו, מניי ראי אפשר שיחביר בלב אהבת ה' עם אהבת החפצונים כשבת אחים גם יחד, אבל כל אחד דוחה את דברו ויגרשהו, אבל מי שמקיים "ואהבת... בכל לבבך" אי אפשר לו לחמוד הדבר היסודי כלל, אחר שלבו טרוד חמדי אהבת ה' בטמחה רבה.

ספורנו ד"ה לא תחמוד.

1. הסבר, מדוע מחקים המפרשים להבנת דברה זו יותר מאשר בהבנת הדברות המקבילות לה, לא תנאף - לא תגנוב?

2. מה הן הדרכים השונות לחנוכו העצמי של האדם להגיעו לידי קיום מצוה זו?

3. XX בשלש דוגמאות נעזר הראב"ע כדי להסביר את דעתו.
מה המיוחד שבכל אחד משלש הדוגמאות ומדוע לא הסתפק רק בדוגמה אחת (למשל בדוגמת הכפרי ובת המלך)?

4. לטעם מה נעזר הספורנו כאן בפ' שמות ל"ד כ"ד?

5. X הסוה את דברי ספורנו לדברי ראב"ע המובאים בשאלה א, אשר גם בהם מובא שמות ל"ד כ"ד. במה שונה פירושו ספורנו כאן לפסוק שהוא מן הפרוש הניתן לו בדברי ראב"ע שם?

השאלות המסומנות X קשות והמסומנות XX קשות ביותר, יענה כל אחד כפי דרגתו.

את התשובות יש לסלוח לגב' ד"ר נחמה ליבוביץ ירושלים - קרית משה.